POSTGRADUATE FIRST SEMESTER EXAMINATION, 2021

Subject – Sanskrit **Course ID: 10953**

Course/Paper Code: SNSK-103C **Course Title: Philosophy**

Full Marks: 40 **Time: 2hrs**

The figures in the margin indicate full marks

Answer all the questions.

1. कस्यचिदेकस्य उत्तरं देयम् । **10x1= 10**

अ. पस्पशाह्निकदिशा व्याकरणप्रयोजनानि आश्रित्य कश्चन निबन्धो लेख्यः।

आ. लौकिकोदाहरणेन पतञ्जलिना कथं व्याकरणतत्त्वं परिष्कृतमिति सयुक्ति स्वभाषया उपस्थाप्यताम्।

इ. शक्तिसादृश्ययोः पदार्थान्तरत्वं यथाग्रन्थं निराक्रियताम्।

2. अधोनिर्दिष्टेषु यथेच्छं प्रश्नचतुष्टयं समाधेयम्। **5x4= 20**

क. वर्णानामुपदेशः किमर्थ इति पस्पशादिशा लिख्यताम्।

ख. लक्ष्यलक्षणे व्याकरणम् – व्याख्यायताम्।

ग. अन्यथासिद्धिमाश्रित्य कश्चन लघुनिबन्धो लेख्यः।

घ. स्वपाठ्यांशमनुसृत्य तमसः अतिरिक्तद्रव्यत्वशङ्कानिरासः कार्यः।

ङ. सामान्यलक्षणं प्रतिपाद्य जातिबाधकविषयकः लघुनिबन्धो लेख्यः।

च. समवायलक्षणं यथाग्रन्थमुपस्थाप्य समवायसिद्धिः कार्या।

छ. असमवायिकारणस्वरूपं यथाग्रन्थम् उपस्थापनीयम्।

3. अधोनिर्दिष्टेषु यथेच्छं प्रश्नपञ्चकं समाधेयम्। **2x5= 10**

क. दुःखं कतिविधम् ? किं किं च ?

ख. सांख्यानां कार्यकारणवादः कः ? तत्र का युक्तिः ?

ग. पुरुषबहुत्वे का युक्तिः ?

घ. सांख्यानां मते गुणानां स्वरूपं लेख्यम् ?

ङ. प्रकृतेः अस्तित्वे का युक्तिः ?

च. सांख्यसम्मतं कैवल्यस्वरूपं लेख्यम् ?

छ. सांख्यदर्शने कति तत्त्वानि ? कानि च तानि ?

ज. प्रकृतेः स्वरूपं किम् ?